

C/2024/3114

6.5.2024.

PREPORUKA EUROPSKOG ODBORA ZA SISTEMSKE RIZIKE

od 8. prosinca 2023.

**o izmjeni Preporuke ESRB/2015/2 o procjeni prekograničnih učinaka mjera makrobonitetne politike
i o dobrovoljnoj uzajamnosti za mjere makrobonitetne politike**

(ESRB/2023/13)

(C/2024/3114)

OPĆI ODBOR EUROPSKOG ODBORA ZA SISTEMSKE RIZIKE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Sporazum o Europskom gospodarskom prostoru ⁽¹⁾, a posebno njegov Prilog IX.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1092/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o makrobonitetnom nadzoru financijskog sustava Europske unije i osnivanju Europskog odbora za sistemske rizike ⁽²⁾, a posebno njezin članak 3. i članke od 16. do 18.,

uzimajući u obzir Direktivu 2013/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o pristupanju djelatnosti kreditnih institucija i bonitetnom nadzoru nad kreditnim institucijama, izmjeni Direktive 2002/87/EZ te stavljanju izvan snage direktiva 2006/48/EZ i 2006/49/EZ ⁽³⁾, a posebno njezin odjeljak I. poglavlja 4. glave VII.,

uzimajući u obzir Odluku ESRB/2011/1 Europskog odbora za sistemske rizike od 20. siječnja 2011. o donošenju Poslovnika Europskog odbora za sistemske rizike ⁽⁴⁾, a posebno njezine članke od 18. do 20.,

budući da:

- (1) Kako bi se osigurala učinkovitost i dosljedna primjena mjera nacionalne makrobonitetne politike, važno je dopuniti priznavanje koje se zahtijeva na temelju prava Unije dobrovoljnom uzajamnošću.
- (2) Cilj je okvira za dobrovoljnu uzajamnost za mjere makrobonitetne politike, utvrđen Preporukom ESRB/2015/2 Europskog odbora za sistemske rizike ⁽⁵⁾, osigurati da se sve mjere makrobonitetne politike, koje se temelje na izloženosti i koje se primjenjuju u jednoj državi članici, uzajamno primjenjuju u drugim državama članicama.
- (3) Preporukom ESRB/2017/4 Europskog odbora za sistemske rizike ⁽⁶⁾ preporučuje se odgovarajućem nadležnom tijelu za primjenu mjera da predloži najviši mogući prag značajnosti za podnošenje zahtjeva za uzajamnu primjenu Europskom odboru za sistemske rizike (ESRB), ispod kojeg se izloženost pojedinačnog pružatelja financijskih usluga prema utvrđenom makrobonitetnom riziku u državi u kojoj tijelo za primjenu mjera primjenjuje mjeru makrobonitetne politike može smatrati da nije značajna. ESRB može preporučiti drugi prag ako to smatra potrebnim.
- (4) Središnja banka Banco de Portugal, djelujući kao imenovano tijelo za potrebe članka 133. Direktive 2013/36/EU, obavijestila je 4. listopada 2023. ESRB o svojoj namjeri da odredi stopu sektorskog zaštitnog sloja za sistemski rizik (sSyRB) u skladu s člankom 133. stavkom 9. te direktive radi sprečavanja i ublažavanja makrobonitetnih ili sistemskih rizika koji proizlaze iz izloženosti prema fizičkim osobama zasnovanih na internim rejting-sustavima (IRB) osiguranih stambenim nekretninama za koje se kolateral nalazi u Portugalu. Predviđena stopa sSyRB

⁽¹⁾ SL L 1, 3.1.1994., str. 3.

⁽²⁾ SL L 331, 15.12.2010., str. 1.

⁽³⁾ SL L 176, 27.6.2013., str. 338.

⁽⁴⁾ SL C 58, 24.2.2011., str. 4.

⁽⁵⁾ Preporuka ESRB/2015/2 Europskog odbora za sistemske rizike od 15. prosinca 2015. o procjeni prekograničnih učinaka mjera makrobonitetne politike i o dobrovoljnoj uzajamnosti za mjere makrobonitetne politike (SL C 97, 12.3.2016., str. 9.).

⁽⁶⁾ Preporuka ESRB/2017/4 Europskog odbora za sistemske rizike od 20. listopada 2017. o izmjeni Preporuke ESRB/2015/2 o procjeni prekograničnih učinaka mjera makrobonitetne politike i o dobrovoljnoj uzajamnosti za mjere makrobonitetne politike (SL C 431, 15.12.2017., str. 1.).

primjenjivat će se na domaće kreditne institucije, od kojih su neke društva kćeri subjekata s poslovnim nastanom u drugoj državi članici EU-a. ESRB je 13. studenoga izdao Preporuku ESRB/2023/11 Europskog odbora za sistemske rizike u ⁽⁷⁾ kojoj je naveo da smatra da je mjera opravdana, prikladna, razmjerna, djelotvorna i učinkovita za rješavanje rizika na koje se treba usmjeriti.

- (5) Očekuje se da će se stopa SSyRB primjenjivati od 1. listopada 2024. i ostati na snazi najviše dvije godine ili dok se ne ostvare ili nestanu ciljani rizici.
- (6) Središnja banka Banco de Portugal podnijela je 4. listopada 2023. i zahtjev ESRB-u za preporuku uzajamne primjene prethodno navedene mjere makrobonitetne politike u skladu s člankom 134. stavkom 5. Direktive 2013/36/EU. Postupajući po zahtjevu za uzajamnu primjenu mjere od strane ostalih država članica, a radi sprečavanja ostvarenja negativnih prekograničnih učinaka u obliku curenja i regulatorne arbitraže koji mogu nastati zbog provedbe mjera makrobonitetne politike koje će se primjenjivati u Portugalu, Opći odbor ESRB-a odlučio je uključiti i ovu mjeru na popis mjera makrobonitetne politike za koje se preporučuje uzajamna primjena na temelju Preporuke ESRB/2015/2. Opći odbor ESRB-a također je odlučio preporučiti najviši prag značajnosti za određenu instituciju od 1 milijardi EUR kako bi se usmjerila primjena načela *de minimis* od strane država članica koje uzajamno primjenjuju mjeru.
- (7) Dansko Ministarstvo industrije, poduzetništva i financijskih poslova, djelujući kao imenovano tijelo za potrebe članka 133. Direktive 2013/36/EU, obavijestilo je 10. listopada 2023. ESRB o svojoj namjeri da odredi stopu sSyRB od 7 % u skladu s člankom 133. stavkom 9. te direktive. Mjera će se primjenjivati na sve domaće kreditne institucije. Primjenjivat će se i na sve vrste izloženosti koje se nalaze u Danskoj prema nefinancijskim društvima koja se bave nekretninama i građevinskim projektima utvrđenima u skladu sa statističkom klasifikacijom ekonomskih djelatnosti u Uniji (NACE) utvrđenom u Uredbi (EZ) br. 1893/2006 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁸⁾.
- (8) ESRB je 16. studenoga 2023. izdao Mišljenje ESRB/2023/12 Europskog odbora za sistemske rizike u ⁽⁹⁾ kojem je naveo da smatra da je mjera opravdana, prikladna, razmjerna, djelotvorna i učinkovita za rješavanje rizika na koje se treba usmjeriti.
- (9) Očekuje se da će se stopa sSyRB primjenjivati od 30. lipnja 2024. Imenovano tijelo preispitat će mjeru za potrebe članka 133. Direktive 2013/36/EU najkasnije dvije godine nakon početne primjene.
- (10) Dansko Ministarstvo industrije, poduzetništva i financijskih poslova podnijelo je 10. listopada 2023. i zahtjev ESRB-u za preporuku uzajamne primjene prethodno navedene mjere makrobonitetne politike u skladu s člankom 134. stavkom 5. Direktive 2013/36/EU. Postupajući po zahtjevu za uzajamnu primjenu mjere od strane ostalih država članica, a radi sprečavanja ostvarenja negativnih prekograničnih učinaka u obliku curenja i regulatorne arbitraže koji mogu nastati zbog provedbe mjera makrobonitetne politike koje će se primjenjivati u Danskoj, Opći odbor ESRB-a odlučio je uključiti i ovu mjeru na popis mjera makrobonitetne politike za koje se preporučuje uzajamna primjena na temelju Preporuke ESRB/2015/2. Opći odbor ESRB-a također je odlučio preporučiti najviši prag značajnosti za određenu instituciju od 200 milijuna EUR kako bi se usmjerila primjena načela *de minimis* od strane država članica koje uzajamno primjenjuju mjeru.
- (11) Preporuku ESRB/2015/2 trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti,

⁽⁷⁾ Preporuka ESRB/2023/11 Europskog odbora za sistemske rizike od 13. studenoga 2023. u pogledu portugalske obavijesti o svojoj namjeri da odredi stopu sektorskog zaštitnog sloja za sistemski rizik u skladu s člankom 133. Direktive 2013/36/EU (koja još nije objavljena u Službenom listu).

⁽⁸⁾ Uredba (EZ) br. 1893/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. prosinca 2006. o utvrđivanju statističke klasifikacije gospodarskih djelatnosti NACE Revision 2 te izmjeni Uredbe Vijeća (EEZ) br. 3037/90 kao i određenih uredbi EZ-a o posebnim statističkim područjima (SL L 393, 30.12.2006., str. 1.).

⁽⁹⁾ Mišljenje ESRB/2023/12 Europskog odbora za sistemske rizike od 16. studenoga 2023. o danskoj obavijesti o određivanju ili ponovnom određivanju stope zaštitnog sloja za sistemski rizik u skladu s člankom 133. Direktive 2013/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća o pristupu djelatnosti kreditnih institucija i bonitetnom nadzoru nad kreditnim institucijama (još nije objavljeno u Službenom listu).

DONIO JE OVU PREPORUKU:

Izmjene

Preporuka ESRB/2015/2 mijenja se kako slijedi:

(1) u odjeljku 1., potpreporuka C(1) zamjenjuje se sljedećim:

- „1. Preporučuje se da relevantna tijela uzajamno primjenjuju mjere makrobonitetne politike koje su donijela druga relevantna tijela i čiju je uzajamnu primjenu preporučio ESRB. Preporučuje se uzajamna primjena sljedećih mjera, kako su pobliže opisane u Prilogu:

Belgija:

- stopa zaštitnog sloja za sistemski rizik od 9 % za sve izloženosti prema stanovništvu prema fizičkim osobama u skladu s IRB pristupom osigurane stambenim nekretninama za koje se kolateral nalazi u Belgiji primjenjuje se do 31. ožujka 2024.;
- stopa zaštitnog sloja za sistemski rizik od 6 % za sve izloženosti prema stanovništvu prema fizičkim osobama u skladu s IRB pristupom osigurane stambenim nekretninama za koje se kolateral nalazi u Belgiji primjenjuje se od 1. travnja 2024.;

Njemačka:

- stopa zaštitnog sloja za sistemski rizik od 2 % na i. sve izloženosti u skladu s IRB pristupom osigurane stambenim nekretninama koje se nalaze u Njemačkoj, i ii. sve izloženosti u skladu sa standardiziranim pristupom u cijelosti i potpuno osigurane stambenim nekretninama, kako je navedeno u članku 125. stavku 2. Uredbe (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća (*), koje se nalaze u Njemačkoj;

Litva

- stopa zaštitnog sloja za sistemski rizik od 2 % za sve izloženosti prema stanovništvu prema fizičkim osobama koje su rezidenti u Republici Litvi, koje su osigurane stambenim nekretninama;

Luksemburg:

- pravno obvezujuća ograničenja omjera vrijednosti kredita i založene nekretnine za nove hipotekarne kredite za stambene nekretnine koje se nalaze u Luksemburgu, s različitim ograničenjima omjera vrijednosti kredita i založene nekretnine koja se primjenjuju na različite kategorije dužnika:
 - (a) ograničenje omjera vrijednosti kredita i založene nekretnine od 100 % za kupce koji prvi put stječu svoje primarno boravište;
 - (b) ograničenje omjera vrijednosti kredita i založene nekretnine od 90 % za druge kupce, odnosno kupce koji ne stječu svoje primarno boravište prvi put. To se ograničenje proporcionalno provodi putem ispravaka vrijednosti za portfelj. Konkretno, zajmodavci mogu izdati 15 % portfelja novih hipotekarnih kredita odobrenih tim dužnicima s omjerom vrijednosti kredita i založene nekretnine iznad 90 %, ali ispod najvišeg omjera vrijednosti kredita i založene nekretnine od 100 %;
 - (c) ograničenje omjera vrijednosti kredita i založene nekretnine od 80 % za druge hipotekarne kredite (uključujući segment kupnje radi davanja u najam).

Nizozemska:

- minimalan prosječan ponder rizika koji se u skladu s člankom 458. stavkom 2. točkom (d) podtočkom vi. Uredbe (EU) br. 575/2013 primjenjuje na kreditne institucije koje imaju odobrenje za rad u Nizozemskoj, koje primjenjuju IRB pristup za izračun regulatornih kapitalnih zahtjeva u odnosu na svoje portfelje izloženosti prema fizičkim osobama osigurane stambenim nekretninama koje se nalaze u Nizozemskoj, za svaku pojedinu stavku izloženosti koja je obuhvaćena područjem primjene mjere, dodjeljuje se ponder rizika od 12 % dijelu kredita koji ne premašuje 55 % tržišne vrijednosti nekretnine kojom se osigurava kredit, a ponder rizika od 45 % dodjeljuje se preostalom dijelu kredita. Minimalan prosječan ponder rizika portfelja je izloženošću ponderirani prosjek pondera rizika pojedinačnih kredita.

Norveška:

- stopa zaštitnog sloja za sistemski rizik od 4,5 % za sve izloženosti u Norveškoj koje se primjenjuju u skladu s člankom 133. Direktive 2013/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća (**), kako se primjenjuje na Norvešku od 31. prosinca 2022. u skladu s uvjetima Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru (***) (Sporazum o EGP-u) (dalje u tekstu: „CRD kako se primjenjuje na Norvešku i u Norveškoj od 31. prosinca 2022.“), na sve kreditne institucije koje imaju odobrenje za rad u Norveškoj;
- donja granica od 20 % za (izloženošću ponderirane) prosječne pondere rizika za izloženosti prema stambenim nekretninama u Norveškoj koja se primjenjuje u skladu s člankom 458. stavkom 2. točkom (d) podtočkom iv. Uredbe (EU) br. 575/2013, kako se primjenjuje na Norvešku od 31. prosinca 2022. u skladu s uvjetima Sporazuma o EGP-u (dalje u tekstu: „CRR kako se primjenjuje na Norvešku i u Norveškoj od 31. prosinca 2022.“), na kreditne institucije koje imaju odobrenje za rad u Norveškoj koje za izračun kapitalnih zahtjeva primjenjuju IRB pristup;
- donja granica od 35 % za (izloženošću ponderirane) prosječne pondere rizika za izloženosti u odnosu na poslovne nekretnine u Norveškoj u skladu s člankom 458. stavkom 2. točkom (d) podtočkom iv. CRR-a kako se primjenjuje na Norvešku od 31. prosinca 2022. na kreditne institucije koje imaju odobrenje za rad u Norveškoj, koje za izračun kapitalnih zahtjeva primjenjuju IRB pristup.

Švedska:

- donji prag od 25 % za određenu kreditnu instituciju za izloženošću ponderirani prosjek pondera rizika koji se primjenjuje na portfelj izloženosti prema stanovništvu prema dužnicima koji su rezidenti u Švedskoj, osiguran nekretninama u skladu s člankom 458. stavkom 2. točkom (d) podtočkom iv. Uredbe (EU) br. 575/2013 za kreditne institucije koje imaju odobrenje za rad u Švedskoj, koje za izračun kapitalnih zahtjeva primjenjuju IRB pristup;
- minimalna razina (donja granica) za određenu kreditnu instituciju od 35 % za izloženošću ponderirani prosjek pondera rizika koji se primjenjuju na portfelj izloženosti prema trgovačkim društvima osiguranih hipotekama na poslovnim nekretninama (nekretnine koje se fizički nalaze u Švedskoj u vlasništvu za poslovne potrebe radi ostvarivanja prihoda od najma) i minimalna razina (donja granica) za određenu kreditnu instituciju od 25 % za izloženošću ponderirani prosjek pondera rizika koji se primjenjuju na portfelj izloženosti prema trgovačkim društvima osiguran hipotekama na stambenim nekretninama (stambene zgrade koje se fizički nalaze u Švedskoj u vlasništvu u komercijalne svrhe kako bi se ostvario prihod od najma, ako broj stanova u nekretnini premašuje tri) koji se u skladu s člankom 458. stavkom 2. točkom (d) podtočkom iv. Uredbe (EU) br. 575/2013 primjenjuje na kreditne institucije koje imaju odobrenje za rad u Švedskoj koje za izračun kapitalnih zahtjeva primjenjuju IRB pristup.

Portugal:

- stopa sektorskog zaštitnog sloja za sistemski rizik od 4 % na sve izloženosti prema stanovništvu prema fizičkim osobama u skladu s IRB pristupom osigurane stambenim nekretninama za koje se kolateral nalazi u Portugalu.

Danska:

- stopa sektorskog zaštitnog sloja za sistemski rizik od 7 % na sve vrste izloženosti koje se nalaze u Danskoj prema nefinancijskim društvima koja se bave nekretninama i građevinskim projektima utvrđenima u skladu sa statističkom klasifikacijom ekonomskih djelatnosti u Uniji (NACE) utvrđenom u Uredbi (EZ) br. 1893/2006.

(*) Uredba (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (SL L 176, 27.6.2013., str. 1.).

(**) Direktiva 2013/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o pristupanju djelatnosti kreditnih institucija i bonitetnom nadzoru nad kreditnim institucijama, izmjeni Direktive 2002/87/EZ te stavljanju izvan snage direktiva 2006/48/EZ i 2006/49/EZ (SL L 176, 27.6.2013., str. 338.).

(***) SL L 1, 3.1.1994., str. 3.”.

(2) Prilog se zamjenjuje Prilogom ovoj Preporuci.

Sastavljeno u Frankfurtu na Majni 8. prosinca 2023.

Voditelj Tajništva ESRB-a,
u ime Općeg odbora ESRB-a,
Francesco MAZZAFERRO

PRILOG

PRILOG

Belgija

Zaštitni sloj za sistemski rizik na sve izloženosti prema stanovništvu u skladu s IRB pristupom osigurane stambenim nekretninama za koje se kolateral nalazi u Belgiji

I. Opis mjere

1. Do 31. ožujka 2024. u skladu s belgijskom mjerom, koja se primjenjuje u skladu s člankom 133. Direktive 2013/36/EU, primjenjuje se stopa zaštitnog sloja za sistemski rizik od 9 % za izloženosti prema stanovništvu u skladu s IRB pristupom prema fizičkim osobama osigurane stambenim nekretninama za koje se kolateral nalazi u Belgiji (izloženosti koje nisu u statusu neispunjavanja obveza i izloženosti u statusu neispunjavanja obveza).
2. Od 1. travnja 2024. u skladu s belgijskom mjerom, koja se primjenjuje u skladu s člankom 133. Direktive 2013/36/EU, uvodi se stopa zaštitnog sloja za sistemski rizik od 6 % za izloženosti prema stanovništvu u skladu s IRB pristupom prema fizičkim osobama osigurane stambenim nekretninama za koje se kolateral nalazi u Belgiji (izloženosti koje nisu u statusu neispunjavanja obveza i izloženosti u statusu neispunjavanja obveza).

II. Uzajamna primjena

3. Odgovarajućim tijelima preporučuje se da uzajamno primjenjuju belgijsku mjeru na izloženosti prema stanovništvu u skladu s IRB pristupom, prema fizičkim osobama osigurane stambenim nekretninama za koje se kolateral nalazi u Belgiji (kao izloženosti koje nisu u statusu neispunjavanja obveza i izloženosti u statusu neispunjavanja obveza). Druga je mogućnost uzajamne primjene mjere primjenom sljedećeg opsega u COREP izvješćivanju: izloženosti prema stanovništvu u skladu s IRB pristupom osigurane stambenim nekretninama u odnosu na fizičke osobe koje se nalaze u Belgiji (kao izloženosti koje nisu u statusu neispunjavanja obveza i izloženosti u statusu neispunjavanja obveza).
4. Ako ista mjera makrobonitetne politike nije raspoloživa u njihovoj državi, odgovarajućim tijelima preporučuje se primijeniti, nakon savjetovanja s ESRB-om, mjeru makrobonitetne politike raspoloživu u njihovoj državi koja ima učinak koji je gotovo istovjetan gore navedenoj mjeri preporučenoj za uzajamnu primjenu, uključujući donošenje nadzornih mjera i nadzornih ovlasti utvrđenih u glavi VII. poglavlju 2. odjeljku IV. Direktive 2013/36/EU. Odgovarajućim tijelima preporučuje se da donesu istovjetnu mjeru najkasnije četiri mjeseca nakon objave ove Preporuke u Službenom listu Europske Unije.

III. Prag značajnosti

5. Ta se mjera dopunjuje pragom značajnosti specifičnim za određenu instituciju radi usmjeravanja moguće primjene načela *de minimis* od strane odgovarajućih tijela koja uzajamno primjenjuju mjeru. Institucije mogu biti izuzete od zahtjeva za zaštitni sloj za sistemski rizik sve dok njihove relevantne sektorske izloženosti ne premašuju 2 milijarde EUR. Stoga se uzajamna primjena zahtijeva samo ako je premašen prag za određenu instituciju.
6. U skladu s odjeljkom 2.2.1. Preporuke ESRB/2015/2, prag značajnosti od 2 milijarde EUR najviša je preporučena razina praga. Odgovarajuća tijela koja uzajamno primjenjuju mjeru mogu stoga, umjesto primjene preporučenog praga, odrediti niži prag za svoju državu, prema potrebi, ili uzajamno primijeniti mjeru bez praga značajnosti.

Njemačka

Stopa zaštitnog sloja za sistemski rizik od 2 % na i. sve izloženost zasnovane na internim rejting sustavima osigurane stambenim nekretninama koje se nalaze u Njemačkoj i ii. sve izloženosti u skladu sa standardiziranim pristupom u cijelosti i potpuno osigurane stambenim nekretninama, kako je navedeno u članku 125. stavku 2. Uredbe (EU) br. 575/2013, koje se nalaze u Njemačkoj

I. Opis mjere

1. Njemačkom mjerom, koja se primjenjuje u skladu s člankom 133. Direktive 2013/36/EU, uvodi se stopa zaštitnog sloja za sistemski rizik od 2 % na sve izloženosti (tj. Izloženosti prema stanovništvu i izloženosti koje nisu prema stanovništvu) prema fizičkim i pravnim osobama koje su osigurane stambenim nekretninama koje se nalaze u Njemačkoj. Mjera će se primijeniti na i. kreditne institucije koje imaju odobrenje za rad u Njemačkoj i koje koriste pristup zasnovan na internim rejting sustavima za izračun svojih iznosa izloženosti ponderiranih rizikom za izloženosti osigurane stambenim nekretninama koje se nalaze u Njemačkoj, i ii. kreditne institucije koje imaju odobrenje za rad u Njemačkoj i koje koriste standardizirani pristup za izračun svojih iznosa izloženosti ponderiranih rizikom za izloženosti u cijelosti i potpuno osigurane stambenim nekretninama, kako je navedeno u članku 125. stavku 2. Uredbe (EU) br. 575/2013, koje se nalaze u Njemačkoj.

II. Uzajamna primjena

2. Odgovarajućim tijelima preporučuje se da uzajamno primjenjuju njemačku mjeru na kreditne institucije koje imaju odobrenje za rad u matičnoj državi članici.
3. Ako ista mjera makrobonitetne politike nije raspoloživa u njihovoj državi, odgovarajućim tijelima preporučuje se primijeniti, nakon savjetovanja s ESRB-om, mjeru makrobonitetne politike raspoloživu u njihovoj državi koja ima učinak koji je gotovo istovjetan gore navedenoj mjeri preporučenoj za uzajamnu primjenu, uključujući donošenje nadzornih mjera i nadzornih ovlasti utvrđenih u glavi VII. poglavlju 2. odjeljku IV. Direktive 2013/36/EU.
4. Odgovarajućim tijelima preporučuje se da osiguraju da se uzajamne mjere primjenjuju i poštuju od 1. veljače 2023.

III. Prag značajnosti

5. Mjera je dopunjena pragom značajnosti za određenu instituciju kako bi se usmjerila moguća primjena načela *de minimis* od strane relevantnih tijela koja uzajamno primjenjuju mjeru. Kreditne institucije mogu biti izuzete od zahtjeva za zaštitni sloj za sistemski rizik ako njihove relevantne sektorske izloženosti ne premašuju 10 milijardi EUR. Stoga se uzajamna primjena zahtijeva samo ako je premašen prag za određenu instituciju.
6. Odgovarajuća tijela bi trebala nadzirati značajnost izloženosti. U skladu s odjeljkom 2.2.1. Preporuke ESRB/2015/2, prag značajnosti od 10 milijardi EUR najviša je preporučena razina praga. Odgovarajuća tijela koja uzajamno primjenjuju mjeru mogu stoga, umjesto primjene preporučenog praga, odrediti niži prag za svoju državu, prema potrebi, ili uzajamno primijeniti mjeru bez praga značajnosti.

Litva:

Stopa zaštitnog sloja za sistemski rizik od 2 % za sve izloženosti prema stanovništvu prema fizičkim osobama koje su rezidenti u Republici Litvi, koje su osigurane stambenim nekretninama.

I. Opis mjere

1. Litavskom mjerom, koja se primjenjuje u skladu s člankom 133. Direktive 2013/36/EU, uvodi se stopa zaštitnog sloja za sistemski rizik od 2 % za sve izloženosti prema stanovništvu prema fizičkim osobama u Litvi, koje su osigurane stambenim nekretninama.

II. Uzajamna primjena

2. Odgovarajućim tijelima preporučuje se da uzajamno primjenjuju litavsku mjeru primjenom te mjere na podružnice banaka koje imaju odobrenje za rad u matičnoj državi članici koje se nalaze u Litvi i izravne prekogranične izloženosti prema fizičkim osobama u Litvi, koje su osigurane stambenim nekretninama. Znatian udio u ukupnim hipotekarnim pozicijama drže podružnice stranih banaka koje posluju u Litvi, stoga bi se uzajamnom primjenom mjere u drugim državama članicama pridonijelo poticanju ravnopravnih uvjeta i osiguralo da svi značajni sudionici na tržištu uzmu u obzir povećani rizik u vezi sa stambenim nekretninama u Litvi i povećaju svoju otpornost.
3. Ako ista mjera makrobonitetne politike nije raspoloživa u njihovoj državi, odgovarajućim tijelima preporučuje se primijeniti, nakon savjetovanja s ESRB-om, mjeru makrobonitetne politike raspoloživu u njihovoj državi koja ima učinak koji je gotovo istovjetan gore navedenoj mjeri preporučenoj za uzajamnu primjenu, uključujući donošenje nadzornih mjera i nadzornih ovlasti utvrđenih u glavi VII. poglavlju 2. odjeljku IV. Direktive 2013/36/EU. Odgovarajućim tijelima preporučuje se da donesu istovjetnu mjeru najkasnije četiri mjeseca nakon objave ove Preporuke u *Službenom listu Europske Unije*.

III. Prag značajnosti

4. Ta se mjera dopunjuje pragom značajnosti za određenu instituciju radi usmjeravanja moguće primjene načela *de minimis* od strane odgovarajućih tijela koja uzajamno primjenjuju mjeru. Institucije mogu biti izuzete od zahtjeva za zaštitni sloj za sistemski rizik ako njihove odgovarajuće sektorske izloženosti ne premašuju 50 milijuna EUR, što je približno 0,5 % odgovarajućih izloženosti ukupnog sektora kreditnih institucija u Litvi. Stoga se uzajamna primjena zahtjeva samo ako je premašen prag za određenu instituciju.
5. Obrazloženje za taj prag:
 - a. potrebno je na najmanju moguću mjeru smanjiti mogućnost za regulatornu rascjepkanost jer će se isti prag značajnosti primjenjivati i na kreditne institucije koje imaju odobrenje za rad u Litvi;
 - b. primjena takvog praga značajnosti pomogla bi osigurati jednake uvjete u smislu da institucije s izloženostima slične veličine podliježu zahtjevu za zaštitni sloj za sistemski rizik;
 - c. prag je relevantan za financijsku stabilnost jer će daljnja kretanja rizika u odnosu na stambene nekretnine uglavnom ovisiti o aktivnosti na tržištu stambenih nekretnina, što djelomično ovisi o iznosu novih kredita odobrenih za kupnju stambene nekretnine. Mjera bi se stoga trebala primjenjivati na sudionike na tržištu koji su aktivni na tom tržištu iako njihovi portfelji hipotekarnih kredita nisu toliko veliki kao portfelji najvećih davatelja kredita.
6. U skladu s odjeljkom 2.2.1. Preporuke ESRB/2015/2, prag značajnosti od 50 milijuna EUR najviša je preporučena razina praga. Odgovarajuća tijela koja uspostavljaju uzajamnost mogu stoga, umjesto primjene preporučenog praga, odrediti niži prag za svoju državu, prema potrebi, ili uzajamno primijeniti mjeru bez praga značajnosti.

Luksemburg:

Pravno obvezujuća ograničenja omjera vrijednosti kredita i založene nekretnine (LTV) za nove hipotekarne kredite za stambene nekretnine u Luksemburgu, s različitim ograničenjima omjera vrijednosti kredita i založene nekretnine koja se primjenjuju na različite kategorije dužnika:

- (a) **ograničenje omjera vrijednosti kredita i založene nekretnine od 100 % za kupce koji prvi put stječu svoje primarno boravište;**
- (b) **ograničenje omjera vrijednosti kredita i založene nekretnine od 90 % za druge kupce, odnosno kupce koji ne stječu svoje primarno boravište prvi put. To se ograničenje proporcionalno provodi putem olakšice za dio portfelja. Konkretno, zajmodavci mogu izdati 15 % portfelja novih hipotekarnih kredita odobrenih tim dužnicima s omjerom vrijednosti kredita i založene nekretnine iznad 90 %, ali ispod najvišeg omjera vrijednosti kredita i založene nekretnine od 100 %;**
- (c) **ograničenje omjera vrijednosti kredita i založene nekretnine od 80 % za ostale hipotekarne kredite (uključujući segment kupnje radi davanja u najam).**

I. Opis mjere

1. Luksemburška nadležna tijela primijenila su pravno obvezujuća ograničenja omjera vrijednosti kredita i založene nekretnine za nove hipotekarne kredite za stambene nekretnine koje se nalaze u Luksemburgu. U skladu s Preporukom Comité du Risque Systémique (Odbor za sistemske rizike) ⁽¹⁾, Commission de Surveillance du Secteur Financier (Komisija za nadzor financijskog sektora) ⁽²⁾ djelujući zajednički s Banque centrale du Luxembourg primijenila je ograničenja omjera vrijednosti kredita i založene nekretnine koja se razlikuju u odnosu na tri kategorije dužnika. Ograničenja omjera vrijednosti kredita i založene nekretnine za svaku od triju kategorija su sljedeća:
 - (a) ograničenje omjera vrijednosti kredita i založene nekretnine od 100 % za kupce koji prvi put stječu svoje primarno boravište;
 - (b) ograničenje omjera vrijednosti kredita i založene nekretnine od 90 % za druge kupce, odnosno kupce koji ne stječu svoje primarno boravište prvi put. To se ograničenje proporcionalno provodi putem olakšice za dio portfelja. Konkretno, zajmodavci mogu izdati 15 % portfelja novih hipotekarnih kredita odobrenih tim dužnicima s omjerom vrijednosti kredita i založene nekretnine iznad 90 %, ali ispod najvišeg omjera vrijednosti kredita i založene nekretnine od 100 %;
 - (c) ograničenje omjera vrijednosti kredita i založene nekretnine od 80 % za druge hipotekarne kredite (uključujući segment kupnje radi davanja u najam).

⁽¹⁾ Recommandation du comité du risque systémique du 9 novembre 2020 relative aux crédits portant sur des biens immobiliers à usage résidentiel situés sur le territoire du Luxembourg (CRS/2020/005).

⁽²⁾ CSSF Régulation N.20-08 du 3 décembre 2020 fixant des conditions pour l'octroi de crédits relatifs à des biens immobiliers à usage résidentiel situés sur le territoire du Luxembourg.

2. Omjer vrijednosti kredita i založene nekretnine je omjer između zbroja svih kredita ili tranši kredita osiguranih stambenim nekretninama od strane dužnika u trenutku odobravanja kredita i vrijednosti nekretnine u isto vrijeme.
3. Ograničenja omjera vrijednosti kredita i založene nekretnine primjenjuju se neovisno o vrsti vlasništva (npr. puno vlasništvo, plodouživanje, samostalno vlasništvo).
4. Mjera se primjenjuje na svakog privatnog dužnika koji uzima hipotekarni kredit za kupnju stambene nekretnine u Luksemburgu u nekomercijalne svrhe. Mjera se primjenjuje i ako se dužnik za izvršenje te transakcije koristi pravnom strukturom kao što je društvo za ulaganje u nekretnine te u slučaju zajedničkih zahtjeva. „Stambena nekretnina” uključuje građevinsko zemljište, bez obzira na to obavljaju li se građevinski radovi neposredno nakon kupnje ili godinama nakon toga. Mjera se primjenjuje i ako se kredit odobrava dužniku za kupnju nekretnine s dugoročnim ugovorom o najmu. Nekretnina može biti namijenjena za potrebe vlasnika ili kupljena radi davanja u najam.

II. Uzajamna primjena

5. Državama članicama čije kreditne institucije, osiguravajuća društva i stručnjaci koji obavljaju djelatnost kreditiranja (hipotekarni zajmodavci) imaju odgovarajuće značajne kreditne izloženosti u Luksemburgu putem izravnog prekograničnog kreditiranja, preporučuje se da uzajamno primjenjuju luksemburšku mjeru u svojoj državi. Ako ista mjera nije raspoloživa u njihovoj državi za sve odgovarajuće prekogranične izloženosti, odgovarajuća tijela trebala bi primijeniti raspoložive mjere koje imaju učinak koji je gotovo istovjetan kao primijenjena mjera makrobonitetne politike.
6. Države članice trebale bi obavijestiti ESRB da su uzajamno primijenile luksemburšku mjeru ili primijenile izuzeća *de minimis* u skladu s Preporukom D Preporuke ESRB/2015/2. Obavijest bi trebalo dostaviti najkasnije mjesec dana nakon usvajanja uzajamne mjere, upotrebom odgovarajućeg predloška objavljenog na mrežnim stranicama ESRB-a. ESRB će objaviti obavijesti na mrežnim stranicama ESRB-a, čime će obavijestiti javnost o nacionalnim odlukama o uzajamnoj primjeni. Ta će objava uključivati sva izuzeća koja su uvele države članice koje uzajamno primjenjuju mjeru i preuzetu obvezu praćenja curenja podataka i djelovanja ako je to potrebno.
7. Državama članicama preporučuje se da uzajamno primjenjuju mjeru u roku od tri mjeseca od objave ove Preporuke u *Službenom listu Europske unije*.

III. Prag značajnosti

8. Mjera je dopunjena s dva praga značajnosti kako bi se usmjerila moguća primjena načela *de minimis* od strane država članica koje uzajamno primjenjuju mjeru: prag značajnosti za određenu zemlju i prag značajnosti za određenu instituciju. Prag značajnosti za određenu zemlju za ukupne prekogranične hipotekarne kredite Luksemburgu iznosi 350 milijuna EUR, što odgovara približno 1 % ukupnog domaćeg tržišta hipotekarnih kredita za stambene nekretnine u prosincu 2020. Prag značajnosti specifičan za pojedinu instituciju za ukupne prekogranične hipotekarne kredite Luksemburgu iznosi 35 milijuna EUR, što odgovara približno 0,1 % ukupnog domaćeg tržišta hipotekarnih kredita za stambene nekretnine u Luksemburgu u prosincu 2020. Uzajamna primjena zahtijeva se samo ako je premašen prag za određenu zemlju i prag za određenu instituciju.

Nizozemska:

Minimalan prosječan ponder rizika koji primjenjuju kreditne institucije koje primjenjuju IRB pristup u odnosu na svoje portfelje izloženosti prema fizičkim osobama osigurane stambenim nekretninama koje se nalaze u Nizozemskoj. Za svaku pojedinu stavku izloženosti koja je obuhvaćena područjem primjene mjere, dodjeljuje se ponder rizika od 12 % dijelu kredita koji ne premašuje 55 % tržišne vrijednosti nekretnine kojom se osigurava kredit, a ponder rizika od 45 % dodjeljuje se preostalom dijelu kredita. Minimalan prosječni ponder rizika portfelja je izloženostu ponderirani prosjek pondera rizika pojedinačnih kredita.

I. Opis mjere

1. Nizozemskom mjerom koja se primjenjuje u skladu s člankom 458. stavkom 2. točkom (d) podtočkom vi. Uredbe (EU) br. 575/2013 uvodi se minimalan prosječan ponder rizika za portfelj izloženosti kreditnih institucija koje primjenjuju IRB pristup prema fizičkim osobama osiguran stambenim nekretninama koje se nalaze u Nizozemskoj. Krediti obuhvaćeni programom nacionalnog hipotekarnog jamstva izuzeti su od te mjere.

2. Minimalan prosječan ponder rizika izračunava se kako slijedi:
 - (a) za svaku pojedinu stavku izloženosti koja je obuhvaćena područjem primjene mjere, dodjeljuje se ponder rizika od 12 % dijelu kredita koji ne premašuje 55 % tržišne vrijednosti nekretnine kojom se osigurava kredit, a ponder rizika od 45 % dodjeljuje se preostalom dijelu kredita. Omjer vrijednosti kredita i založene nekretnine koji će se koristiti u ovom izračunu trebao bi se odrediti u skladu s primjenjivim odredbama Uredbe (EU) br. 575/2013.
 - (b) Minimalan prosječan ponder rizika portfelja je izloženošću ponderirani prosjek pondera rizika pojedinačnih kredita, izračunan kako je prethodno objašnjeno. Pojedinačni krediti koji su izuzeti iz mjere ne uzimaju se u obzir pri izračunu minimalnog prosječnog pondera rizika.
3. Ovom se mjerom ne zamjenjuju postojeći kapitalni zahtjevi utvrđeni u Uredbi (EU) br. 575/2013 i koji iz nje proizlaze. Banke na koje se mjera primjenjuje moraju izračunati prosječan ponder rizika dijela hipotekarnog portfelja koji je obuhvaćen područjem primjene ove mjere na temelju redovnih primjenjivih odredbi iz Uredbe (EU) br. 575/2013 i metode utvrđene mjerom. Pri izračunu kapitalnih zahtjeva banke moraju naknadno primijeniti viši od dva prosječna pondera rizika.

II. Uzajamna primjena

4. Odgovarajućim tijelima preporučuje se da uzajamno primjenjuju nizozemsku mjeru tako da je primijene na kreditne institucije koje imaju odobrenje za rad u matičnoj državi članici i koje primjenjuju IRB pristup te koje imaju izloženosti prema fizičkim osobama osigurane stambenim nekretninama koje se nalaze u Nizozemskoj jer njihov bankarski sektor može, putem svojih podružnica, biti ili postati izravno ili neizravno izložen sistemskom riziku na nizozemskom tržištu stambenih nekretnina.
5. U skladu s potpreporukom C(2), odgovarajućim tijelima preporučuje se da primjenjuju istu mjeru kao onu koju nadležno tijelo koje uzajamno primjenjuje mjeru primjenjuje u Nizozemskoj u roku određenom u potpreporuci C(3).
6. Ako ista mjera makrobonitetne politike nije raspoloživa u njihovoj državi, odgovarajućim tijelima preporučuje se primijeniti, nakon savjetovanja s ESRB-om, mjeru makrobonitetne politike raspoloživu u njihovoj državi koja ima učinak koji je gotovo istovjetan gore navedenoj mjeri preporučenoj za uzajamnu primjenu, uključujući donošenje nadzornih mjera i nadzornih ovlasti utvrđenih u glavi VII. poglavlju 2. odjeljku IV. Direktive 2013/36/EU. Odgovarajućim tijelima preporučuje se da donesu istovjetnu mjeru najkasnije četiri mjeseca nakon objave ove Preporuke u *Službenom listu Europske Unije*.

III. Prag značajnosti

7. Ta se mjera dopunjuje pragom značajnosti specifičnim za određenu instituciju radi usmjeravanja moguće primjene načela *de minimis* od strane odgovarajućih tijela koja uzajamno primjenjuju mjeru. Institucije se mogu izuzeti od minimalnog prosječnog pondera rizika za portfelj izloženosti kreditnih institucija koje primjenjuju IRB pristup prema fizičkim osobama koji je osiguran hipotekama na stambenim nekretninama koje se nalaze u Nizozemskoj ako ta vrijednost ne premašuje 5 milijardi EUR. Krediti obuhvaćeni nacionalnim programom hipotekarnih jamstava neće se izračunavati prema pragu značajnosti.
8. U skladu s odjeljkom 2.2.1. Preporuke ESRB/2015/2, prag značajnosti od 5 milijardi EUR najviša je preporučena razina praga. Odgovarajuća tijela koja uzajamno primjenjuju mjeru mogu stoga, umjesto primjene preporučenog praga, odrediti niži prag za svoju državu, prema potrebi, ili uzajamno primijeniti mjeru bez praga značajnosti.

Norveška:

- stopa zaštitnog sloja za sistemski rizik od 4,5 % za izloženosti u Norveškoj na temelju članka 133. Direktive 2013/36/EU, kako se primjenjuje na Norvešku i u Norveškoj od 31. prosinca 2022. u skladu s uvjetima Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru (Sporazum o EGP-u) (dalje u tekstu: „CRD kako se primjenjuje na Norvešku i u Norveškoj od 31. prosinca 2022.), na sve kreditne institucije koje imaju odobrenje za rad u Norveškoj;
- donja granica od 20 % za (izloženošću ponderirane) prosječne pondere rizika za izloženosti prema stambenim nekretninama u Norveškoj na temelju članka 458. stavka 2. točke (d) podtočke iv. Uredbe (EU) br. 575/2013, kako se primjenjuje na Norvešku i u Norveškoj od 31. prosinca 2022. u skladu s uvjetima Sporazuma o EGP-u (dalje u tekstu: „CRR kako se primjenjuje na Norvešku i u Norveškoj na dan 31. prosinca 2022.), na kreditne institucije koje imaju odobrenje za rad u Norveškoj koje za izračun kapitalnih zahtjeva primjenjuju pristup zasnovan na internim rejting-sustavima (IRB);
- donja granica od 35 % za (izloženošću ponderirane) pondere rizika za izloženosti prema poslovnim nekretninama u Norveškoj u skladu s člankom 458. stavkom 2. točkom (d) podtočkom iv. CRR-a kako se primjenjuje na Norvešku i u Norveškoj od 31. prosinca 2022. na kreditne institucije koje imaju odobrenje za rad u Norveškoj, koje za izračun kapitalnih zahtjeva primjenjuju IRB pristup.

I. Opis mjera

1. Norveško Ministarstvo financija Finansdepartementet uvelo je s učinkom od 31. prosinca 2020. tri makrobonitetne mjere, odnosno i. zaštitni sloj za sistemski rizik za izloženosti u Norveškoj, u skladu s člankom 133. CRD-a, kako se primjenjuje na Norvešku i u Norveškoj od 31. prosinca 2022.; ii. donja granica za pondere rizika za izloženosti prema stambenim nekretninama u Norveškoj, u skladu s člankom 458. stavkom 2. točkom (d) podtočkom iv. CRR-a kako se primjenjuje na Norvešku i u Norveškoj od 31. prosinca 2022.; i iii. donja granica za pondere rizika za izloženosti prema poslovnim nekretninama u Norveškoj, u skladu s člankom 458. stavkom 2. točkom (d) podtočkom ii. CRR-a kako se primjenjuje na Norvešku i u Norveškoj od 31. prosinca 2022.
2. Stopa zaštitnog sloja za sistemski rizik utvrđena je na 4,5 % i primjenjuje se na domaće izloženosti svih kreditnih institucija koje imaju odobrenje za rad u Norveškoj. Međutim, za kreditne institucije koje ne primjenjuju napredni IRB pristup, stopa zaštitnog sloja za sistemski rizik primjenjiva na sve izloženosti postavljena je na 3 % do 30. prosinca 2023., nakon toga stopa zaštitnog sloja za sistemski rizik primjenjiva na domaće izloženosti postavljena je na 4,5 %.
3. Mjera za donju granicu za pondere rizika za stambene nekretnine je prosječna donja granica za pondere rizika za određenu instituciju za izloženosti osigurane stambenim nekretninama u Norveškoj, koja se primjenjuje na kreditne institucije koje primjenjuju IRB pristup. Donja granica za pondere rizika za nekretnine odnosi se na izloženošću ponderirani prosječan ponder rizika u portfelju stambenih nekretnina. Norveške izloženosti osigurane stambenim nekretninama trebale bi se tumačiti kao izloženosti prema stanovništvu osigurane nekretninama Norveškoj.
4. Mjera za donju granicu za pondere rizika za poslovne nekretnine je prosječna donja granica za pondere rizika za određenu instituciju za izloženosti osigurane poslovnim nekretninama u Norveškoj, koja se primjenjuje na kreditne institucije koje primjenjuju IRB pristup. Donja granica za pondere rizika u odnosu na nekretnine odnosi se na izloženošću ponderiran prosječan pondera rizika u portfelju poslovnih nekretnina. Norveške izloženosti osigurane poslovnim nekretninama trebale bi se tumačiti kao izloženosti prema trgovačkim društvima osigurane nekretninama u Norveškoj.

II. Uzajamna primjena

- 5.a Odgovarajućim tijelima preporučuje se da uzajamno primjenjuju norveške mjere za izloženosti u Norveškoj u skladu s člankom 134. stavkom 1. Direktive 2013/36/EU odnosno s člankom 458. stavkom 5. Uredbe (EU) br. 575/2013. Odgovarajućim tijelima preporučuje se da uzajamno primjenjuju stopu zaštitnog sloja za sistemski rizik u roku od 18 mjeseci od objave Preporuke ESRB/2021/3 Europskog odbora za sistemske rizike ⁽³⁾. u *Službenom listu Europske unije*. Donje granice za pondere rizika za izloženosti prema stambenim i poslovnim nekretninama u Norveškoj trebale bi se uzajamno primjenjivati unutar standardnog tromjesečnog prijelaznog razdoblja nakon objave Preporuke ESRB/2021/3 u *Službenom listu Europske unije*.

⁽³⁾ Preporuka ESRB/2021/3 Europskog odbora za sistemske rizike od 30. travnja 2021. o izmjeni Preporuke ESRB/2015/2 o procjeni prekograničnih učinaka mjera makrobonitetne politike i o dobrovoljnoj uzajamnosti za mjere makrobonitetne politike (SL C 222, 11.6.2021., str. 1.).

- 5.b Budući da bi za snižavanje praga značajnosti iz Preporuke ESRB/2023/1 Europskog odbora za sistemske rizike (*) moglo biti potrebno da odgovarajuće tijelo donese novu nacionalnu uzajamnu mjeru ili izmijeni postojeće nacionalne mjere kojima se uzajamno primjenjuje norveška mjera zaštitnog sloja za sistemski rizik, za provedbu uzajamnih mjera primjenjuje se standardno tromjesečno prijelazno razdoblje nakon objave Preporuke ESRB/2023/1 u *Službenom listu Europske unije*.
6. Ako jednake mjere makrobonitetne politike nisu raspoložive u njihovoj državi, u skladu s potpreporukom C(2), odgovarajućim tijelima preporučuje se da, nakon savjetovanja s ESRB-om, primijene mjere makrobonitetne politike raspoložive u njihovoj državi koje imaju učinak koji je gotovo istovjetan prethodno navedenim mjerama preporučenima za uzajamnu primjenu. Odgovarajućim tijelima preporučuje se da donesu istovjetne mjere za uzajamnu primjenu prosječnih donjih granica za pondere rizika za izloženosti prema stambenim i poslovnim nekretninama u roku od 12 mjeseci odnosno za uzajamnu primjenu stope zaštitnog sloja za sistemski rizik u roku od 18 mjeseci nakon objave Preporuke ESRB/2021/3 u *Službenom listu Europske unije*. U mjeri u kojoj je za snižavanje praga značajnosti potrebno da odgovarajuće tijelo donese novu nacionalnu uzajamnu mjeru kako je opisano u ovom podstavku ili izmijeni postojeće nacionalne mjere kojima se uzajamno primjenjuje norveška mjera zaštitnog sloja za sistemski rizik, za provedbu uzajamnih mjera primjenjuje se standardno tromjesečno prijelazno razdoblje nakon objave Preporuke ESRB/2023/1 u *Službenom listu Europske unije*.

[7. Stavak 7. izbrisan je Preporukom ESRB/2023/1.]

III. Prag značajnosti

8. Ova se mjera dopunjuje pragom značajnosti specifičnim za određenu instituciju na temelju izloženosti koja se nalazi u Norveškoj radi usmjeravanje moguće primjene načela *de minimis* od strane odgovarajućih tijela koja uzajamno primjenjuju mjeru kako slijedi:
- (a) za zaštitni sloj za sistemski rizik, prag značajnosti utvrđen je na iznos izloženosti ponderiranih rizikom od 5 milijardi NOK, što odgovara približno 0,16 % ukupnih izloženosti ponderiranih rizikom kreditnih institucija koje izvješćuju u Norveškoj;
 - (b) za donju granicu pondera rizika za stambene nekretnine, prag značajnosti utvrđen je na bruto pozajmljivanje u iznosu od 32,3 milijarde NOK, što odgovara približno 1 % bruto kredita osiguranih stambenim nekretninama za norveške klijente;
 - (c) za donju granicu pondera rizika za poslovne nekretnine, prag značajnosti utvrđen je na bruto pozajmljivanje u iznosu od 7,6 milijardi NOK, što odgovara približno 1 % bruto kredita osiguranih poslovnim nekretninama za norveške klijente.
9. U skladu s odjeljkom 2.2.1. Preporuke ESRB/2015/2, odgovarajuća tijela predmetne države članice mogu izuzeti pojedinačne kreditne institucije koje imaju odobrenje za rad u matičnoj državi članici i nemaju značajne izloženosti u Norveškoj. Smatra se da izloženosti nisu značajne ako su ispod pragova značajnosti za određenu instituciju utvrđenih u prethodnom stavku 8. Kad primjenjuju prag značajnosti, odgovarajuća tijela trebala bi pratiti značajnost izloženosti te im se preporučuje da primjenjuju norveške mjere na prethodno izuzete pojedinačne kreditne institucije koje imaju odobrenje za rad u matičnoj državi članici kada se premaši prag značajnosti određen na temelju prethodnog stavka 8.
10. U skladu s odjeljkom 2.2.1. Preporuke ESRB/2015/2, pragovi značajnosti utvrđeni u skladu s prethodnim stavkom 8. preporučene su najviše razine praga. Odgovarajuća tijela koja uzajamno primjenjuju mjere mogu stoga, umjesto primjene preporučenog praga, odrediti niži prag za svoju državu, prema potrebi, ili uzajamno primijeniti mjere bez praga značajnosti.
11. Ako nema kreditnih institucija koje imaju odobrenje za rad u državi članici koje imaju značajne izloženosti u Norveškoj, odgovarajuća tijela predmetnih država članica mogu, u skladu s odjeljkom 2.2.1. Preporuke ESRB/2015/2, odlučiti da neće uzajamno primjenjivati norveške mjere. U ovom slučaju, odgovarajuća tijela trebala bi pratiti značajnost izloženosti te im se preporučuje da uzajamno primjenjuju norveške mjere kad kreditna institucija premaši odgovarajući prag značajnosti.

(*) Preporuka ESRB/2023/1 Europskog odbora za sistemske rizike od 6. ožujka 2023. o izmjeni Preporuke ESRB/2015/2 o procjeni prekograničnih učinaka mjera makrobonitetne politike i o dobrovoljnoj uzajamnosti za mjere makrobonitetne politike (SL C 158, 4.5.2023., str. 1).

Švedska

- donji prag od 25 % za određenu kreditnu instituciju za izloženostu ponderirani prosjek pondera rizika koji se primjenjuje na portfelj izloženosti prema stanovništvu prema dužnicima koji su rezidenti u Švedskoj, osiguran nekretninama u skladu s člankom 458. stavkom 2. točkom (d) podtočkom iv. Uredbe (EU) br. 575/2013 za kreditne institucije koje imaju odobrenje za rad u Švedskoj, koje za izračun kapitalnih zahtjeva primjenjuju IRB pristup;
- minimalna razina (donja granica) za određenu kreditnu instituciju od 35 % za izloženostu ponderirani prosjek pondera rizika koji se primjenjuju na portfelj izloženosti prema trgovačkim društvima osiguranih hipotekama na poslovnim nekretninama (nekretnine koje se fizički nalaze u Švedskoj u vlasništvu za poslovne potrebe radi ostvarivanja prihoda od najma) i minimalna razina (donja granica) za određenu kreditnu instituciju od 25 % za izloženostu ponderirani prosjek pondera rizika koji se primjenjuju na portfelj izloženosti prema trgovačkim društvima osiguran hipotekama na stambenim nekretninama (stambene zgrade koje se fizički nalaze u Švedskoj u vlasništvu u komercijalne svrhe kako bi se ostvario prihod od najma, ako broj stanova u nekretnini premašuje tri) koji se u skladu s člankom 458. stavkom 2. točkom (d) podtočkom iv. Uredbe (EU) br. 575/2013 primjenjuje na kreditne institucije koje imaju odobrenje za rad u Švedskoj koje za izračun kapitalnih zahtjeva primjenjuju IRB pristup.

I. Opis mjera

1. Švedska mjera, primijenjena u skladu s člankom 458. stavkom 2. točkom (d), podtočkom iv. Uredbe (EU) br. 575/2013 određena kreditnim institucijama koje imaju odobrenje za rad u Švedskoj koje primjenjuju IRB pristup, sastoji se od posebnog donjeg praga od 25 % za određenu kreditnu instituciju za izloženostu ponderirani prosjek pondera rizika koji se primjenjuje na portfelj izloženosti prema stanovništvu u odnosu na dužnike koji su rezidenti u Švedskoj, osiguran nekretninama. Izloženostu ponderiran prosjek je prosjek pondera rizika pojedinačnih izloženosti izračunan u skladu s člankom 154. Uredbe (EU) br. 575/2013, ponderiran odgovarajućom vrijednošću izloženosti.
2. Švedska mjera primijenjena u skladu s člankom 458. stavkom 2. točkom (d) podtočkom iv. Uredbe (EU) br. 575/2013 i uvedena za kreditne institucije koje imaju odobrenje za rad u Švedskoj i koje primjenjuju IRB pristup sastoji se od minimalne razine (donje granice) od 35 % izloženostu ponderiranog pondera rizika određene kreditne institucije za određene izloženosti prema trgovačkim društvima u Švedskoj osigurane hipotekama na poslovnim nekretninama i minimalne razine (donje granice) od 25 % izloženostu ponderiranog pondera rizika za određenu instituciju prema određenim izloženostima prema trgovačkim društvima u Švedskoj osiguranim hipotekama na stambenim nekretninama. Izloženostu ponderiran prosjek je prosjek pondera rizika pojedinačnih izloženosti izračunan u skladu s člankom 153. Uredbe (EU) br. 575/2013, ponderiran odgovarajućom vrijednošću izloženosti. Ova mjera ne obuhvaća izloženosti prema trgovačkim društvima osigurane: i. poljoprivrednim nekretninama; ii. nekretninama u izravnom vlasništvu općina, država ili regija; iii. nekretninama kod kojih se više od 50 % nekretnine koristi za vlastiti posao; i iv. nekretninama s više stambenih objekata ako svrha nekretnine nije komercijalna (na primjer stambene udruge koje su u vlasništvu rezidenata i koje su neprofitne) ili ako je broj stambenih objekata manji od četiri.

II. Uzajamna primjena

3. U skladu s člankom 458. stavkom 5. Uredbe (EU) br. 575/2013, odgovarajućim tijelima država članica preporučuje se da uzajamno primjenjuju švedsku mjeru primjenjujući ju na podružnice koje se nalaze u Švedskoj kreditnih institucija koje imaju odobrenje za rad u matičnoj državi članici i koje za izračun kapitalnih zahtjeva primjenjuju IRB pristup. U skladu s člankom 458. stavkom 5. Uredbe (EU) br. 575/2013 relevantnim tijelima predmetnih država članica preporučuje se da uzajamno primjenjuju švedske mjere primjenom na kreditne institucije koje imaju odobrenje za rad u matičnoj državi članici i koje za izračun kapitalnih zahtjeva primjenjuju IRB pristup i koje imaju izloženosti prema stanovništvu prema dužnicima koji su rezidenti u Švedskoj osigurane hipotekama na nekretninama i/ili izloženostima prema trgovačkim društvima u Švedskoj osiguranim hipotekama na poslovnim ili stambenim nekretninama. U skladu s potpreporukom C(2) relevantnim tijelima preporučuje se da primjenjuju iste mjere kao one koje je u Švedskoj primijenilo tijelo koje uzajamno primjenjuje mjere u roku od tri mjeseca od objave odgovarajuće Preporuke u *Službenom listu Europske unije* ^(⁹).

⁽⁹⁾ Vidjeti Preporuku ESRB/2019/1 za mjeru makrobonitetne politike aktiviranu 31. prosinca 2018.

4. Ako iste mjere makrobonitetne politike nisu raspoložive u njihovoj državi, odgovarajućim tijelima preporučuje se da, nakon savjetovanja s ESRB-om, primijene mjeru makrobonitetne politike raspoloživu u njihovoj državi koja ima učinak koji je gotovo istovjetan gore navedenoj mjeri preporučenoj za uzajamnu primjenu. Odgovarajućim tijelima preporučuje se da donesu istovjetne mjere najkasnije četiri mjeseca nakon objave odgovarajuće Preporuke u *Službenom listu Europske Unije* ⁽⁶⁾.

III. Prag značajnosti

5. Mjere su dopunjene pragom značajnosti za određenu instituciju od 5 milijardi SEK za svaku od mjera opisanih u stavku 1. odnosno 2. kako bi se usmjerila moguća primjena načela *de minimis* od strane relevantnih tijela koja uzajamno primjenjuju mjeru.
6. U skladu s odjeljkom 2.2.1. Preporuke ESRB/2015/2, odgovarajuća tijela predmetne države članice mogu izuzeti pojedinačne kreditne institucije koje imaju odobrenje za rad u matičnoj državi članici i koje primjenjuju IRB pristup koje imaju izloženosti ispod praga značajnosti od 5 milijardi SEK za mjere opisane u stavku 1. odnosno stavku 2. Kada primjenjuju prag značajnosti, odgovarajuća tijela trebala bi pratiti značajnost izloženosti te im se preporučuje da primjenjuju odgovarajuće švedske mjere na prethodno izuzete pojedine kreditne institucije koje imaju odobrenje za rad u matičnoj državi članici kada se prijeđe prag značajnosti od 5 milijardi SEK.
7. Ako nijedna kreditna institucija koja ima odobrenje za rad u matičnoj državi članici i koja primjenjuje IRB pristup nema izloženosti prema stanovništvu, kako je opisano u stavku 1. veću od 5 milijardi SEK, putem podružnica koje se nalaze u Švedskoj i/ili izravne prekogranične aktivnosti, odgovarajuća tijela predmetnih država članica mogu, u skladu s odjeljkom 2.2.1. Preporuke ESRB/2015/2, odlučiti da neće uzajamno primjenjivati mjeru. U ovom slučaju, odgovarajuća tijela trebala bi pratiti značajnost izloženosti te im se preporučuje da uzajamno primjenjuju mjeru iz stavka 1. kada kreditna institucija koja ima odobrenje za rad u matičnoj državi članici i koja primjenjuje IRB pristup premaši prag od 5 milijardi SEK.
8. Ako nijedna kreditna institucija koja ima odobrenje za rad u matičnoj državi članici i koja primjenjuje IRB pristup nema izloženosti prema trgovačkim društvima, kako je opisano u stavku 2., veće od 5 milijardi SEK, putem podružnica koje se nalaze u Švedskoj i/ili izravne prekogranične aktivnosti, odgovarajuća tijela predmetnih država članica mogu, u skladu s odjeljkom 2.2.1. Preporuke ESRB/2015/2, odlučiti da neće uzajamno primjenjivati mjeru. U ovom slučaju, odgovarajuća tijela trebala bi pratiti značajnost izloženosti te im se preporučuje da uzajamno primjenjuju mjeru iz stavka 2. kada kreditna institucija koja ima odobrenje za rad u matičnoj državi članici i koja primjenjuje IRB pristup premaši prag od 5 milijardi SEK.
9. U skladu s odjeljkom 2.2.1. Preporuke ESRB/2015/2, prag značajnosti od 5 milijardi SEK je najviša preporučena razina praga. Odgovarajuća tijela koja uspostavljaju uzajamnost mogu stoga, umjesto primjene preporučenog praga odrediti niži prag za svoju državu, prema potrebi, ili uzajamno primijeniti mjere bez praga značajnosti.

Portugal

Stopa sektorskog zaštitnog sloja za sistemski rizik od 4 % na sve izloženosti prema stanovništvu prema fizičkim osobama u skladu s IRB pristupom osigurane stambenim nekretninama za koje se kolateral nalazi u Portugalu.

I. Opis mjere

1. Portugalskom mjerom, koja se primjenjuje u skladu s člankom 133. Direktive 2013/36/EU i na najvišoj razini konsolidacije, aktivira se nova stopa sektorskog zaštitnog sloja za sistemski rizik od 4 % za izloženosti prema stanovništvu prema fizičkim osobama u skladu s IRB pristupom, osigurane stambenim nekretninama za koje se kolateral nalazi u Portugalu (izloženosti koje nisu u statusu neispunjavanja obveza i izloženosti u statusu neispunjavanja obveza).
2. Mjerom se namjerava povećati otpornost na akumulirane slabe točke hipotekarnih kredita u potencijalnom padu gospodarskog ciklusa i/ili na neočekivanu znatnu korekciju cijena stambenih nekretnina.

⁽⁶⁾ Vidjeti Preporuku ESRB/2019/1 za mjeru makrobonitetne politike aktiviranu 31. prosinca 2018.

II. Uzajamna primjena

3. Odgovarajućim tijelima preporučuje se da uzajamno primjenjuju portugalsku mjeru na izloženosti prema stanovništvu u skladu s IRB pristupom, prema fizičkim osobama osigurane stambenim nekretninama za koje se kolateral nalazi u Portugalu (kao izloženosti koje nisu u statusu neispunjavanja obveza i izloženosti u statusu neispunjavanja obveza). Druga je mogućnost uzajamne primjene mjere primjenom sljedećeg opsega u COREP izvješćivanju: Izloženosti prema stanovništvu u skladu s IRB pristupom osigurane stambenim nekretninama u odnosu na fizičke osobe koje se nalaze u Portugalu (kao izloženosti koje nisu u statusu neispunjavanja obveza i izloženosti u statusu neispunjavanja obveza).
4. Ako ista mjera makrobonitetne politike nije raspoloživa u njihovoj državi, odgovarajućim tijelima preporučuje se primijeniti, nakon savjetovanja s ESRB-om, mjeru makrobonitetne politike raspoloživu u njihovoj državi koja ima učinak koji je gotovo istovjetan gore navedenoj mjeri preporučenoj za uzajamnu primjenu, uključujući donošenje nadzornih mjera i nadzornih ovlasti utvrđenih u glavi VII. poglavlju 2. odjeljku IV. Direktive 2013/36/EU.
5. Na zahtjev središnje banke Banco de Portugal odgovarajućim tijelima preporučuje se da uzajamno primjenjuju portugalsku mjeru na najvišoj razini konsolidacije.
6. Odgovarajućim tijelima koja uzajamno primjenjuju mjere preporučuje se da osiguraju da se uzajamna mjera primjenjuje i poštuje od 1. listopada 2024.

III. Prag značajnosti

7. Ta se mjera dopunjuje pragom značajnosti za određenu instituciju na temelju izloženosti koje se nalaze u Portugalu radi usmjeravanja moguće primjene načela *de minimis* od strane odgovarajućih tijela koja uzajamno primjenjuju mjeru. Kreditne institucije mogu biti izuzete od zahtjeva za sektorski zaštitni sloj za sistemski rizik sve dok njihove relevantne sektorske izloženosti ne premašuju 1 milijardu EUR, što je približno 1 % iznosa kredita za kupnju stambenih nekretnina u Portugalu.
8. U skladu s odjeljkom 2.2.1. Preporuke ESRB/2015/2, prag značajnosti od 1 milijarde EUR najviša je preporučena razina praga. Odgovarajuća tijela mogu stoga, umjesto primjene preporučenog praga, odrediti niži prag za svoju državu, prema potrebi, ili uzajamno primijeniti mjeru bez praga značajnosti. Pri određivanju praga značajnosti odgovarajuća tijela trebala bi razmotriti izloženost pojedinačnog pružatelja financijskih usluga utvrđenom makrobonitetnom riziku u Portugalu i procijeniti može li se ona smatrati neznačajnom.
9. Ako nema kreditnih institucija koje imaju odobrenje za rad u državi članici koje imaju značajne izloženosti u Portugalu, odgovarajuća tijela predmetnih država članica mogu, u skladu s odjeljkom 2.2.1. Preporuke ESRB/2015/2, odlučiti da neće uzajamno primjenjivati portugalske mjere. U tom slučaju odgovarajuća tijela trebala bi pratiti značajnost izloženosti te im se preporučuje da uzajamno primjenjuju portugalsku mjeru kada kreditna institucija prijeđe odgovarajuće pragove značajnosti.

Danska

Stopa sektorskog zaštitnog sloja za sistemski rizik od 7 % na sve vrste izloženosti koje se nalaze u Danskoj prema nefinancijskim društvima koja se bave nekretninama i građevinskim projektima utvrđenima u skladu sa statističkom klasifikacijom ekonomskih djelatnosti u Uniji (NACE) utvrđenom u Uredbi (EZ) br. 1893/2006.

I. Opis mjere

1. Stopa sektorskog zaštitnog sloja za sistemski rizik od 7 % primjenjivat će se na sve domaće kreditne institucije.

2. Primjenjivat će se na sve vrste izloženosti koje se nalaze u Danskoj prema nefinancijskim društvima koja se bave nekretninama osim udruga za socijalno stanovanje i stambenih zadruga te razvojem građevinskih projekata. Relevantne gospodarske djelatnosti dužnika utvrđene su upućivanjem na statističku klasifikaciju gospodarskih djelatnosti u Uniji utvrđenu u Uredbi (EZ) br. 1893/2006 ⁽⁷⁾.

Mjera će se primjenjivati na pojedinačnoj i konsolidiranoj osnovi.

II. Uzajamna primjena

3. Odgovarajućim tijelima koja uzajamno primjenjuju mjere preporučuje se da uzajamno primjenjuju dansku mjeru na sve vrste izloženosti koje se nalaze u Danskoj prema nefinancijskim društvima koja se bave određenim gospodarskim djelatnostima, a koje se utvrđuju kako slijedi: „djelatnosti povezane s nekretninama” prema oznaci NACE ⁽⁸⁾ „L”, osim udruga za socijalno stanovanje i stambenih zadruga i „razvoj građevinskih projekata” (41.1.) prema oznaci NACE „F”.
4. Na zahtjev danskog Ministarstva industrije, poduzetništva i financijskih poslova, odgovarajućim tijelima preporučuje se da uzajamno primjenjuju dansku mjeru na pojedinačnoj i konsolidiranoj osnovi.
5. Ako ista mjera makrobonitetne politike nije raspoloživa u njihovoj državi, odgovarajućim tijelima preporučuje se primijeniti, nakon savjetovanja s ESRB-om, mjeru makrobonitetne politike raspoloživu u njihovoj državi koja ima učinak koji je istovjetan mjeri preporučenoj za uzajamnu primjenu, uključujući donošenje nadzornih mjera i nadzornih ovlasti utvrđenih u glavi VII. poglavlju 2. odjeljku IV. Direktive 2013/36/EU.
6. Odgovarajućim tijelima preporučuje se da osiguraju da se uzajamne mjere primjenjuju i poštuju od 30. lipnja 2024.

III. Prag značajnosti

7. Ta se mjera dopunjuje pragom značajnosti za određenu instituciju na temelju izloženosti koje se nalaze u Danskoj radi usmjeravanja moguće primjene načela *de minimis* od strane odgovarajućih tijela koja uzajamno primjenjuju mjeru. Kreditne institucije mogu biti izuzete od zahtjeva za sektorski zaštitni sloj za sistemski rizik sve dok njihove relevantne sektorske izloženosti ne premašuju 200 milijuna EUR, što je približno 0,3 % ukupnih izloženosti prema društvima koja se bave nekretninama u Danskoj.
8. U skladu s odjeljkom 2.2.1. Preporuke ESRB/2015/2, prag značajnosti od 200 milijuna EUR najviša je preporučena razina praga. Odgovarajuća tijela mogu stoga, umjesto primjene preporučenog praga, odrediti niži prag za svoju državu, prema potrebi, ili uzajamno primijeniti mjeru bez praga značajnosti. Pri određivanju praga značajnosti odgovarajuća tijela trebala bi razmotriti izloženost pojedinačnog pružatelja financijskih usluga utvrđenom makrobonitetnom riziku u Danskoj i procijeniti može li se ona smatrati neznačajnom.
9. Ako nema kreditnih institucija koje imaju odobrenje za rad u državi članici koje imaju značajne izloženosti u Danskoj, odgovarajuća tijela predmetnih država članica mogu, u skladu s odjeljkom 2.2.1. Preporuke ESRB/2015/2, odlučiti da neće uzajamno primjenjivati danske mjere. U tom slučaju odgovarajuća tijela trebala bi pratiti značajnost izloženosti te im se preporučuje da uzajamno primjenjuju danske mjere kada kreditna institucija prijeđe odgovarajući prag značajnosti.

⁽⁷⁾ Utvrđivanje posebnih podskupina sektorskih izloženosti na koje će se primjenjivati sSyRB temelji se na smjernicama EBA-e o odgovarajućim podskupinama sektorskih izloženosti na koje nadležna ili imenovana tijela mogu primijeniti zaštitni sloj za sistemski rizik u skladu s člankom 133. stavkom 5. točkom (f) Direktive 2013/36/EU (EBA-GL-2020-13), koje su dostupne na internetskim stranicama EBA-e na www.eba.europa.eu

⁽⁸⁾ NACE Revision 2, Statistička klasifikacija ekonomskih djelatnosti u Europskoj zajednici, Uredba (EZ) br. 1893/2006.